

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Tři králové koledují také v Srbsku

Stanislav Havel

Tříkrálovou koledu nepřerušil v srbském Banátu ani koronavirus. Tento zvyk dodržují čeští krajané v srbské Kruščici od dob svého příchodu na území Banátu. Chlapci se nejprve sejdou v kruščickém kostele svatého Václava, kde se přestrojí za Kašpara, Melichara a Baltazara, dostanou od kostelnice kasičku, královské čepice a vydají se na cestu. Chodí se převážně po českých staveních a na pozvání se jde také do domácností srbských. Poté následuje tradiční zpěv: „My tři králové jdeme k vám“, napíše se křídou na dveře *K † M † B † 2021*, děti dostanou peníze do kasičky, něco dobrého a jde se dál. Koleduje se od ranního svítání až do doby, kdy se na večer dojde na druhý konec vesnice do posledního českého domu.

V Srbsku je tradice, že jeden král zve své „kolegy“ na oběd a také to, že za tři krále chodí pouze chlapci, a to v doprovodu jednoho dospělého muže – tatínka či učitele českého jazyka.

Chorvatsko, Daruvar

Odborná porada pedagogických pracovníků ve virtuálním prostředí

Bohdana Pěva Šolcová (Chorvatsko)

Na konci ledna se v Daruvaru již tradičně koná setkání krajských pedagogických pracovníků, tzv. Odborná porada. Poradkyně pro vzdělávání v českém jazyce informuje pedagogy o dění v krajských českých základních a mateřských školách a o výuce českého jazyka jako volitelného předmětu v chorvatských základních a středních školách a v Českých besedách.

Specifikem letošní Porady bylo setkání pedagogů ve virtuálním prostředí. Z důvodu omezení shromažďování jsme se nemohli sejít jako vždy v Českém národním domě v Daruvaru. Pozitivem online setkání ale byla vyšší účast – více než 70 pedagogů nemuselo cestovat z blízkých, vzdálených i vzdálenějších míst do Daruvaru (např. z Rijeky, Záhřebu), a mohlo se pohodlně z tepla svých domovů spojit se svými kolegy.

Na letošním setkání zazněla radostná zpráva o zařazení výuky českého jazyka jako volitelného předmětu na Gymnáziu Požega a Střední zdravotnické škole v Pakraci.

Velkým tématem v krajském prostředí je překlad chorvatských učebnic do češtiny a vydání nových učebnic českého jazyka, jejichž autory jsou krajanští učitelé českého jazyka a učitelé 1. stupně ZŠ. Nové učebnice budou vydávány postupně, ale již příští školní rok budou mít žáci 1. a 2. tříd ZŠ učebnice k dispozici. Ostatní třídy se budou zatím učit podle chorvatských učebnic a starých učebnic českého jazyka.

S napětím se očekává výsledek letošní sčítání lidu v Chorvatské republice, které ukáže, kolik lidí se hlásí k české menšině, kolik lidí považuje češtinu za svůj mateřský jazyk. Od roku 2001 (při sčítání lidu v tomto roce uvedlo přes 10 tisíc obyvatel češtinu jako svůj mateřský jazyk) zaznamenáváme klesající tendenci v počtu obyvatel uvádějících češtinu jako mateřský jazyk (v roce 2011 to bylo přes 9 tisíc obyvatel).

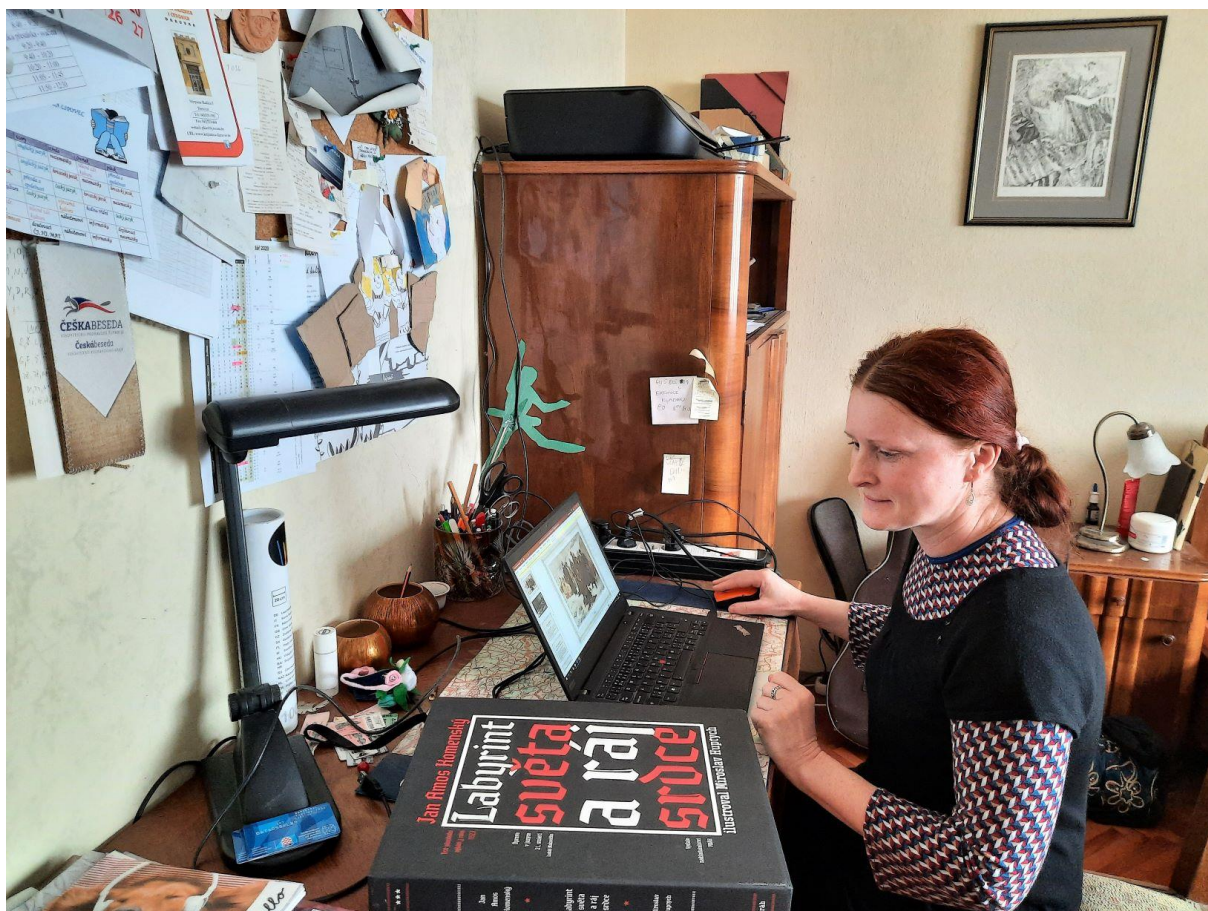
Dalším specifikem letošní Porady bylo tematické složení programu. V minulých letech zaznívala témata o vzdělávání a výchově, ale letos vzhledem k pandemii koronaviru zazněly příspěvky o duševní hygieně od psychologů z České republiky a psychologů z Chorvatska. Učitelé prožívají složité období, a tak je třeba je naučit, jak správně relaxovat, vypořádat se se stresem a jak zlepšit vztah k sobě samému.

Také letos jsem byla na Poradu pozvána. Když jsem zvažovala, jakým tématem přispěji do programu, rozhodla jsem se pro Jana Amose Komenského. Nejenom proto, že jsme si 15. listopadu 2020 připomínali **350. výročí úmrtí Komenského**, pedagoga a filozofa, ale také proto, abychom si jej připomenuli jako člověka, jehož život byl naplněn celou řadou nesnází, které byl schopen překonat.

Učitelům jsem prezentovala Komenského filozofické dílo *Labyrint světa a ráj srdce*, které bylo nově vydáno v roce 2020, upraveno do současného jazyka a ilustrováno skvělými kolážemi Miroslava Huptycha (dílo získalo cenu Magnesia Litera za

nakladatelský čin roku 2020). Jsem ráda, že se mi po Poradě ozvalo několik učitelů, kteří mají o zapůjčení knihy zájem.

Jan Amos pro nás může být v době koronaviru vzorem silné osobnosti, která přes všechny těžkosti doby neklesá na mysli. Podle kladných ohlasů účastníků Porady mělo připomenutí života Komenského spolu s příspěvky obou psycholožek podpůrný význam.

Online Porada pedagogických pracovníků (foto Radek Janček)

Ukrajina, Žytomyr

Leden v Žytomyru

Eva Řezníčková

Dne 6. ledna 2021 odhalil starosta Žytomyru Sergej Suchomlýn na fasádě Ústřední dětské městské nemocnice pamětní desku. Nemocnice byla pojmenována po MUDr. Vladimíru Baškovi, váženém žytomyrském dětském lékaři. Pamětní deska je vyrobena ze šedé žuly, bílého mramoru a porcelánu. Kovová písmena v nápisu jsou pokrytá bronzem. Pod deskou je stojan na čerstvé květiny.

vpřavo Sergej Suchomlýn

pamětní deska MUDr. VI. Baškovi

Vladimír Josifovič Bašek byl po předcích Čech. Narodil se 12. října 1947 v české obci Malá Zubovščina, která se nachází nedaleko okresního města Korosten. Vyrůstal v rolnické rodině. V roce 1962 zakončil 8. ročník místní malozubovščinské školy a dále studoval Střední zdravotnickou školu v Lucku. Pracoval jako všeobecný ošetřovatel na Poliklinice v Korostenu a v letech 1969 až 1975 pokračoval na Lékařském institutu v Oděse, rozhodl se věnovat péči o zdraví, která začíná u těch nejmenších, pediatrii.

V letech 1976 až 1979 získával jako dětský lékař zkušenosti v okresní nemocnici v Olevsu a téměř 40 let byl přednostou Žytomyrské dětské nemocnice.

V roce 1986, od prvních dnů černobylské havárie, se podílel na likvidaci následků. Získal ocenění „Likvidátor černobylské jaderné katastrofy I. stupně“.

MUDr. Vladimír Bašek ve své pracovně.

Dětská nemocnice lékaře V. J. Baška

MUDr. Bašek aktivně podporoval výstavbu a uvedení do provozu nové lékařské budovy v Žytomyru, kde se dnes léčí děti s infekčními chorobami. Spolupracoval s mezinárodními organizacemi a charitativními nadacemi. Za úspěch a vysokou profesionalitu v práci a aktivní činnost zástupce v městské radě mu byly opakovaně uděleny ocenění Ministerstva zdravotnictví Ukrajiny, oblastní státní správy, okresních a městských zdravotnických odborů.

Za významné osobní pracovní úspěchy a vysokou odbornou způsobilost mu byl v roce 1997 udělen vyhláškou prezidenta Ukrajiny titul „Ctěný doktor Ukrajiny“ a státní vyznamenání „Medaile Za zásluhy I. stupně“. V roce 2004 mu bylo uděleno ocenění „Za zásluhy o město 3. stupně“, v r. 2006 byl MUDr. Bašek jmenován čestným občanem Zytomyru.

Sergej Suchomlýn, starosta Žytomyru: „Vladimír Bašek byl excelentní lékař a výjimečný muž s velkým srdcem, který miloval život a děti. Osm posledních let svého života byl náměstkem městské rady a také poslancem. Velmi si vážím jeho přínosu pro nemocnici a město, jsem hrdý na to, že takový člověk žil v našem Žytomyru...“

Personál nemocnice ocenil Vladimíra Baška za jeho lidské vlastnosti, profesionální zkušenosti a znalosti: „Na svůj lékařský tým byl hrdý, miloval lidi, rozdával dobro“.

Zástupci městské rady a předsedkyně české komunity Prof. Ludmila Číževská se podělili o citlivé vzpomínky na respektovaného a morálně silného člověka. Vladimír Bašek, který měl české kořeny, stál přesně před třiceti lety u zrodu Žytomyrského spolku volyňských Čechů a ve svém srdci spojoval lásku k Ukrajině a České republice.

Vladimír Bašek, iniciátor vzniku ŽSVC

předsedkyně ŽSVC s krajankami

V Žytomyru nebylo rodiny, která by Vladimíra Baška neznala. Poskytoval zkušenosti a znalosti v oblasti zdravotní péče pro děti a dorost. Vladimír Bašek podlehl krátké zákeřné nemoci 19. září 2018.

foto: L. Číževská, E. Řezníčková